

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petitt Din 2.—, do 100 vrt Din 2.50, od 100 do 300 vrt 3 Din 3.—, večji inzerati petitt vrt Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisti se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne Cerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

KONFERENCA VELESIL — NOVA RAZOROŽITVENA KONFERENCA

Razorožitvena konferenca v Ženevi naj bi se odgodila, dokler bi se velesile v Londonu ne sporazumele — Francija se protivi taki izločitvi manjših držav

Pariz, 5. oktobra. AA. Ženevski dopisnik lista »Petit Parisien« piše o zadnjih dogodkih v Ženevi in med drugim pravi:

Med tem ko generalni poročevalec razorožitvene konference neumorno dela za zastopniki glavnih delegacij za ureditev vprašanja varnosti, razorožitve in enakopravnosti, pa se v ženevskih krogih postavlja vprašanje, ali se 10. t. m. vobče sestanke predsedništva razorožitvene konference, kakor je to napovedal njen predsednik Henderson. In res obstoji bojazen, da tako imenovani konstruktivni načrt, ki ga najbolj zainteresirane države še niso sprejele, ne bo mogel biti definitivno redigiran do 10. t. m., ko naj se predsedništvo konference sestane.

Po poročilih iz dobro poučenih krogov se zdi, da bodo nekatere države napravile na Hendersona pritisk, da naj bi se seja predsedništva razorožitvene konference, ki naj bi se otvorila 10. t. m., odgodi na kasneje. Nihče pa ne ve, kakšno stališče bo glede na te zahteve zavzel predsednik Henderson.

Pariz, 5. oktobra. AA. Listi obširno komentirajo predlagano konferenco petih, toda pri svojih komentarjih so do kaj opreznosti.

Prezgodaj je še, pravi »Petit Journal«, govoriti o zadržanju, ki ga bo zavzela vlada nasproti predlogu o sklicanju te konference. Predlog je izšel od prijateljske vlade v popolnoma dobri veri in z namenom, da se pospeši raz-

orožitev; zato ne more biti govora o odklonilnem stališču s strani Francije. Po nanenju lista »Petit Parisien« pa je stvar s pravnega stališča nekoliko zapletena in jo je treba temeljito premisliti.

»Journal« pravi, da bi bil predlog sprejemljiv, vendar samo pod tremi pogoji:

1. da se sestanek vrši v Ženevi v okviru DN,
2. da nanj pristanejo male države, in
3. da bi konferenca petorice ne smela sklepati, nego samo dajati predloge, ki naj jih odobri in ratificira razorožitvena konferenca.

»ECHO de Paris« je proti sklicanju konference v toliko, češ, da Francija riskira, da ne bo tam osamljena po eni strani pred Italijo in Nemčijo, po drugi strani pred Nemčijo in Anglijo. List dodaja, da se je predsednik vlade Herriot na sestanku zastopnikov Poljske, Belgije in Male antante pred dnevi v Ženevi izrekel za ideje, ki nimajo ničesar skupnega z mislimi, o katerih bodo razpravljali v Londonu.

»Oeuvre« se ogreva za načrt, vendar zahteva, da se a priori ne govori o koncesijah tejam, ki jih je Francija predložila v javno diskusijo in ki se jim ne more odreči.

Večina listov izraža prepričanje, da bo Nemčija metala konferenci polena pod noge in da bo zahtevala, da se ji izpolnijo nekateri nesprijemljivi pogoji, še preden bi se konferenca začela —

prav tako, kakor se je to zgodilo pri razorožitveni konferenci.

London, 5. oktobra. Zunanje ministrstvo je izdalo službeno komunikacijo, v kateri pravi, da je angleška vlada stopila v stike s Francijo, Nemčijo in Italijo v svrhu sklicanja konference velesil v London. Na tej konferenci naj bi se razpravljalo o nemških zahtevah glede enakopravnosti in oboroževanju. Če bodo povabljeni velesile pristale na ta predlog, se bo konferenca sestala v najkrajšem času.

Listi poročajo v zvezi s tem, da je angleški zunanji minister Simon o priliki svojega zadnjega sestanka v Parizu sporočil Herriotu stališče Anglije v tem vprašanju, ki se da v glavnem določiti v naslednjih petih točkah:

1. Načelno priznanje vojaške enakopravnosti ob izključitvi novega oboroževanja.

2. Vojaška enakopravnost naj se doseže s postopno razorožitvijo močnejše oboroženih držav.

3. Pod načelno enakopravnostjo ni razumeti kvalitativne enakopravnosti.

4. Nemčija ima pravico uporabljati vse kategorije orožja.

5. Prepovedi, ki jih vsebuje versailleska mirovna pogodba, naj se vnesejo tudi v bodočo razorožitveno konvencijo. Herriot je vzel ta za znanje, toda izjavil je Simonu, naj se najprej sporazume z Nemčijo. Francija se bo odločila šele, ko bo situacija popolnoma jasna.

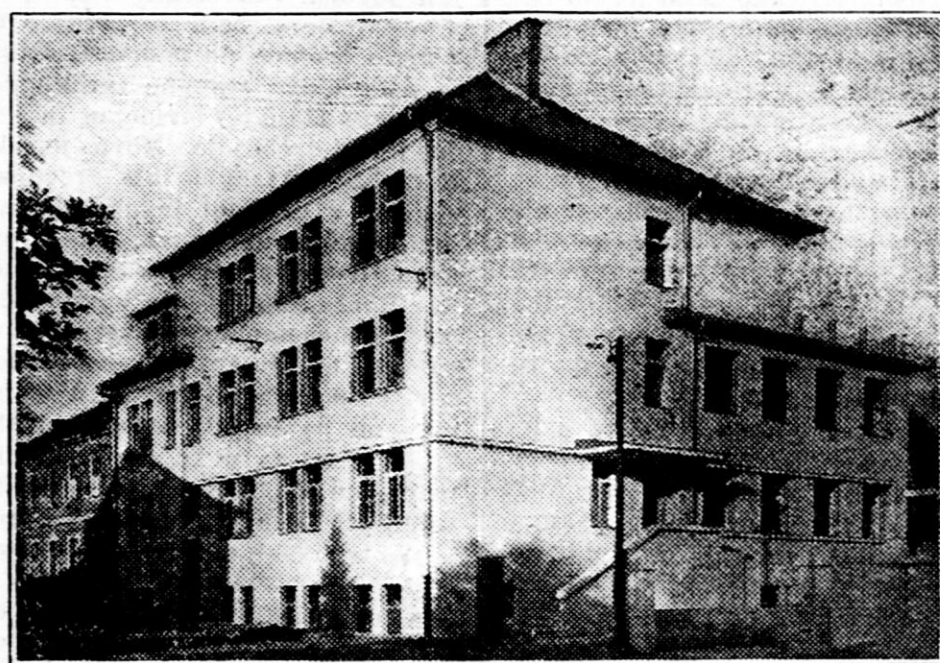
K otvoritvi Gostilničarskega doma

Gostilničarski dom z moderno urejeno gostilničarsko šolo bo jutri svečano odprt

Ljubljana, 5. oktobra.

Naši hotelinji in gostilničarji z njimi pa tudi v skupni zadrugi organizirani krožniki, kavarnarji, žganjetočniki in izkuharji dožive jutri pomemben dan v delu za povzdigo svojega stanu in svoje obrti. Na Prulah, kjer imamo že mnogo lepih novih stavb, zlasti vil, stoji ponosen Gostilničarski dom.

Načelnik zveze Fr. Kavčič kot predsednik, F. Krapež, Dachss, Stritar, Zalaznik, M. Dolničar, A. Dolničar Toneje in Fiala, dr. V. Kriepner kot zastopnik Zveze za tujski promet, dr. Ivan Pleš za Zbornico TOI, načelnik dr. R. Marn kot zastopnik vlade, ravnatelj Obširne šole I. Subić, načelnik ravnatelj Trgovske akademije dr. L. Böhm,

ki bo jutri ob 10.30 dopoldne svečano odprt. Dom bo služil v prvi vrsti gostilničarskemu in hotelirskemu naraščanju za strokovno izobrazbo, bo pa tudi sedež raznih gostilničarskih strokovnih organizacij. To bo prva ustanova te vrste v naši državi in smo lahko tembolj ponosni na njo. Z domom bo združena nova moderna urejena gostilničarska šola, ki jo bo naša javnost še s posebnim veseljem pozdravila, saj se že dolgo čuti potreba po nji.

Zahteva po ustanovitvi posebne gostilničarske šole se je porodila med ljubljanskimi gostilničarji že l. 1909., ko je bila ustanovljena Zveza gostilničarskih zadrug. Še prav posebno je pa prišla do izraza na štirih velikih shodih gostilničarjev od katerih je priredila dva zadruga gostilničarjev v Ljubljani, dva pa Zveza gostilničarskih zadrug v Postojni in na Biedu. Gostilničarji in kavarnarji so začeli zbirati prispevke za šolo, vse je šlo gladko od rok, pa je prišla vojna in delo je zastalo 12 okt. 1920 je pa ljubljanski občinski svet sklenil, da se bo pobirala posebna davščina na prenočišča. Občinski svetnik in načelnik ljubljanske gostilničarske zadruge g. Fran Kavčič je v debati izjavil v imenu gostilničarstva, da ne bo ugovarjal novi davščini, če pojde od skupnih dohodkov 10 odstotkov v fond za ustanovitev gostilničarske šole v Ljubljani. Temu predlogu ni mogel nihče ugovarjati, bil je soglasno sprejet. Leta 1921. je občinski svet zvišal to davščino na 20. pozneje pa celo na 30 odstotkov in gostilničarska zadruga je izposlovala zvišanje prispevka za fond gostilničarske šole na 22 odstotkov.

Leta 1922. je bil ustanovljen poseben kuratorij z nalogo čim prej uresničiti misel gostilničarske šole. V kuratoriju so bili gg.

vladni svetnik dr. Ljubec in mestni učitelj Gorazd kot odborniki.

Intenzivnemu delovanju kuratorija se je ob sodelovanju vsega zavednega gostilničarstva in merodajnih faktorjev posrečilo, da so bili predlaskim v avgustu arh. ing. Vladimirju Subiću poverjeni načrti Gostilničarskega doma s posebnim oziranjem na gostilničarsko šolo. Dela so bila poverjena stavbniku Miroslavu Zupanu, ki jih je lani mojstrsko dovršil. V Gostilničarskem domu bo poleg moderne urejene šole za gostilničarje naraščaj tudi internat, kjer se bodo lahko zlasti hčerke gostilničarjev, pa tudi druge, seznanile z vsemi teoretičnimi in praktičnimi spretnostmi, ki jih potrebuje hotelier, restavratier in gostilničar. V ta namen je v domu urejena tudi moderna kuhinja z vsemi potrebnimi pritliklinami, velika dvorana za serviranje, predavalnice itd. Šola je prva te vrste v naši državi in bo torej v ponos slovenskemu gostilničarstvu, v ponos in korist gostilničarstvu naraščaju, mestu in veji banovini. V šolo se bo sprejemal v prvi vrsti gostilničarski naraščaj, če bo pa dovolj prostora, pa tudi vsi, ki se zanimajo za to stroko. Na dvorišču je krasen zelenjadni vrt, kjer se bo tudi vršil strokovni pouk.

Da stoji zdaj ponosni Gostilničarski dom in da smo dobili tudi gostilničarsko šolo, gre v prvi vrsti zasluga neumornemu in idealnemu predsedniku g. Fr. Kavčiču ter vztrajnim in požrtvovalnim gg. Fr. Krapežu, Dachsu in Fialki, ki so mu pri težkem delu z večšo roko vedno stali ob strani. Zahvala pa gre tudi banovini, mestni občini, zbornici za TOI, pivovarji Union ter vsem zavednim gostilničarjem, hotelirjem, kavarnarjem in restavratierjem, ki so moralno in gnotno podprli to važno akcijo.

delkov iz št. Vida nad Ljubljano, je večeraj na cesti v Dravljah padel s koleasa in se poškodoval na glavi. — Helena Nemec, 56 letna posestnikova žena iz Spodnje Javorške, se je pri kuhanju žganja opekla po vsem telesu.

Proces zaradi uboja vojvode Lune
Beograd, 3. oktobra. p. Iz Niša poročajo, da se bo 17. t. m. vršila pred tamošnjim sodiščem glavna razprava proti političnemu uradniku Stevanu Protiću, ki je v obrambi svojega življenja ustrelil na niškem kolodvoru četaškega vojvoda Dragutina Jovanovića-Lune. Za razpravo vlada veliko zanimanje med niškim prebivalstvom.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2309.85—2321.21, Berlin 1364.03—1374.83, Bruselj 798.02 do 801.96, Curih 1198.35—1113.85, London 198.30—199.90, New York ček 5727.70 do 5755.96, Pariz 225.27—226.39, Praga 170.12 do 170.98, Tret 294.40—296.80.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Pariz 20.32 in četrt, London 17.91 in pol, New York 518.75, Bruselj 71.97 in pol, Milan 26.60 in pol, Madrid 42.40, Amsterdam 208.37 in pol, Berlin 123.25, Sofija 3.73, Praga 15.34, Varšava 56.10, Bukarešta 30.7.

Sklepi panevropskega kongresa

Ustanovitev evropske akademije. — Priporočilo srednjeevropskim državam glede tesnejšega gospodarskega sodelovanja

Basel, 5. oktobra. g. V okviru evropskega kongresa so se vršile seje nekaterih komisij. Sprejetih je bilo več resolucij. Po eni teh resolucij je sklenil evropski kongres ustanovitev evropske akademije, ki bo obstojala iz prominentnih zastopnikov evropske umetnosti in znanosti kot izraz evropske kulturne skupnosti. Evropska akademija se bo izpolnjevala s kooptacijo ter bo izdajala tudi perijodičen list.

Komisija za sodelovanje držav je po daljši diskusiji sprejela resolucijo, v kateri se označuje zveza malih srednjeevropskih gospodarskih ozemelj pri popolnem ohranjanju njenih zvez z zapadnimi velesilami kot neobhodno potrebni pogoj za sanacijo gospodarskih razmer teh držav. Najboljša oblika za zvezo teh gospodarskih edinic bi bil sistem med-

sebojnih carinskih preferenc. Pri tem ne gre za ukinitve, temveč za omejitve načela o največjih ugodnostih, kakor je bilo sklenjeno tudi v Ottavi. Resolucija označuje za nujno potrebno, da stopijo vlade interesiranih srednjeevropskih držav medsebojno v direkten stik, da dosežejo gospodarsko zvezo, ker bi sicer prišle v položaj, v katerem ne bi mogle več kupovati inozemskega blaga in ne bi mogle več plačevati svojih inozemskih dolgov. V tem primeru bi Srednja Evropa bila kakor Rusija gospodarsko izločena iz Evrope. Predsednik komisije dr. Paul Auer je pozval podunavske narode, da odstranijo ovire za prijateljsko sodelovanje. Ako bo to uspelo, bi mogli podunavski narodi še mnogo koristiti Evropi in človeštvu.

Mandžurski uporniki zmagujejo

Harbin, 6. oktobra. g. Japonci so bili v svojih bojih z mandžurskimi uporniki občutno poraženi. Mandžurskim upornikom je uspelo polastiti se vsega zapadnega dela železnice Huhai. Uporniki dobivajo dnevno ojačanje iz mongolskih provinc. Japonsko poveljstvo je odposlalo 40 vojaških letal na ogroženo ozemlje.

Razpust oficirske lige v Grčiji

Atene, 5. oktobra. AA. V poučenih krogih pripovedujejo, da je pričakovati vsak trenutek odloka o razpustu oficirske lige.

Vse nemške radiopostaje v rokah vlade

Berlin, 4. oktobra. AA. Nemška vlada je spravila vse delnice raznih nemških radijskih družb v svoje roke. Položaj pa se ne bo dosti spremenil, zakaj Papenova vlada je že zdaj imel monopol nad nemškimi radijem, iz katerega je napravila ordce za svojo propagando.

Anketa o katastrofi »Georgesa Philippara«

Pariz, 4. oktobra. AA. Anketa komisija za raziskavo vzrokov katastrofe francoskega luksuznega parnika »Georgesa Philippara« je svoje delo končala in predložila dne poročilo pravosodnemu ministrstvu. V dobro poučenih krogih trdijo, da je komisija ugotovila, da je prišlo do katastrofe iz čisto zunanjih vzrokov. Posadka parnika od poveljnika pa do poslednjega mornarja je svojo dolžnost izvršila v redu.

Napad na župnika

Središče, 5. oktobra.

V našem trgu župnikuje že nad 45 let sivolasni 87letnik župnik g. Canjko, ki je nad vse priljubljen dušni pastir in spoštovan daleč na okrog. Zato je vse prebivalstvo razburila vest, da je postal g. župnik v noči od ponedeljka na torek žrtev surovega napada. Ponoči se je spazil v župnišče, ki je sredi trga, noznan lopov in začel stikati po sobah. Nenaden šun je zbudil župnika, vstal je in šel pogledat, kaj se v hiši godi. V sobi je našel starčka nezavestnega nočnega gosta in ga vprašal, kaj hoče. Vlomilec je pa namesto odgovora župnika z vso silo pahnil od sebe in ga močno udaril po glavi. Župniku je prihitel na pomoč kaplan, ki je našel starčka nezavestnega. Cajnko je imel precej veliko rano na glavi.

Vlomilec je pobegnil v pritličje, kjer je odklenil glavna vrata in izginil v temno noč. Napad je bil prijavljen orožnikom, ki zdaj zasledujejo drznega vlomilca.

irska in Anglija

Važna konferenca med predstavniki Irske in Anglije v Londonu. — De Valera za popolno osamosvojitve Irske

London, 5. oktobra. AA. Čeprav je najavljen, da bo današnji sestanek med De Valero, Simonom in Chamberlainom v prvi vrsti namenjen razpravi o finančnih vprašanjih, ni izključeno, da bodo govorili tudi o nasledniku Mac Neilla. Navzočnost Simona je najbrž posledica razgovorov, ki sta jih imela De Valera in Simon v Ženevi, kjer sta gotovo pripravila teren za poznejše razgovore. To pot bo prvič, da se bo Simon udeležil uradnega razgovora z De Valero. V političnih krogih pričakujejo, da bo njegova navzočnost ugodno vplivala na pogajanja. Glede naslednika odstopivšega generalnega guvernerja svobodne irske države se še ne ve, kakšne namene ima De Valera. Nekateri mu pripisujejo, da hoče to mesto ukiniti, drugi mislijo, da že ima kandidata, ki ga hoče predložiti kralju, tretji pa celo domnevajo, da bi De Valera utegnil postaviti lastno kandidaturu.

De Valerovi listi, posebno »Irish Press«, nastopajo proti ustanovi generalnega guvernerja za svobodno irsko državo, češ da je za moderno demokracijo anahronistična. Nasprotno pa se »Irish Times« zavzema zanjo. Naj bo že tako ali tako, ostavka Mac Neilla pomeni nov korak k popolni ločitvi.

V londonskih političnih krogih so manj pesimistični. Jutrišnjih razgovorov pričakujejo rezerviranosti.

Gömbös

madžarski Mussolini

Pariz, 5. oktobra. Iz Budimpešte poročajo, da se bo nova madžarska vlada predstavila parlamentu 11. t. m.

Delavnost, ki jo razvija novi madžarski premier Gömbös, v mnogem spominja na delavnost italijanske vlade pod predsedništvom Mussolinija. Tako n. pr. je Gömbös večeraj govoril na kongresu madžarskih bojevnikov in izjavil, da bo imel danes v radiu govor, v katerem bo vsemu madžarskemu narodu obrazložil načrt narodnega delovanja. V soboto pa bo Gömbös govoril na mitingu zveze socijalnih združenj in se nato udeležil zborovanja, ki mu bo prisostvovalo nad 50.000 ljudi.

Vse te manifestacije, ki se jih udeležuje novi predsednik vlade Gömbös, zbuja v Budimpešti precejšnje začudenje. Madžari so se namreč v zadnjih letih navadili pri svojih državnih dokajnje rezerviranosti.

Položaj na našem delovnem trgu

Najslabši je položaj trgovskih pomočnikov in zasebnih uradnikov

Ljubljana, 5. oktobra.

Kdor hoši po Miklošičev cesti, vidi lahko dnevno polno brezposelnih delavcev, ki se zbirajo pred Borzo dela, da bi dobili kakšno podporo. Je to zgornja priča današnjega časa, ko ves svet preživlja hudo krizo, ki se nikakor neče ublažiti. Statistika brezposelnosti je sicer jako zanimiva, toda vse prej kot razveseljiva, ker nam kaže, kako globoko je brezposelnost posegla med najrazličnejše stroke delavstva. Borza dela na žalost ne registrira točno pojavov brezposelnosti in sicer iz razloga, ker pri nas še nimamo obveznih zavarovanj za primer brezposelnosti in tudi ne obvezne dolžnosti v prijavi. Delavci se prijavljajo pač toliko, v kolikor mislijo, da bodo eksploatirali skromna sredstva, ki jih ima na razpolago Borza dela za brezposelne. So to večinoma delavci iz mest in bližnje okolice ter delavci, ki so strokovno organizirani ter po strokovnih organizacijah več ali manj vgojeni in izobraženi. Reči moramo, da pretežna večina slovenskega delavstva ne pozna svoje zaščitne socialne zakonodaje in da zaradi nevednosti izgublja na leto težke denarje tako iz naslova bolniškega in nezgodnega zavarovanja, kakor tudi iz borze dela.

Najhuše je letos na borzah dela dejstvo, da so prenehala naročila posloдавcev za delo. Naročajo se samo delavci za krajša in brezposlembejša dela, nikakor pa ne za daljše zaposlitve. Tako smo prišli letos do anomalije, da smo v tej hudi krizi imeli na borzi dela manj delavstva po čakalnicah kot druga leta. Nekaj podobnega smo opazili pri hranilnicah — ljudje so hodili po denar, ker ga niso dobili, so se naveličali in so ostali doma.

V poljedelstvu Ljubljana ne zaznamuje dosti brezposelnih, ker so tu prijavljeni pretežno le hlapi in lesni manipulanti. Sekači in tesalci se že več let ne prijavljajo, ker sta lesna trgovina in industrija popolnoma na tleh. Posledica tega je, da so tudi brez dela kovači, žagarji in kolariji; torej samo stroke, ki imajo opravka z lesom, pač pa ima v poljedelstvu Murska Sobota na razpolago vsako leto nad 6000 delavcev. Istotako Borza dela ne zaznamuje dosti brezposelnih rudarjev, ker nimajo pravice do podpore Borze dela kot člani bratovskih skladnic. Za te se zbira brezposelnostni fond šele od I. IV. dalje v glavni bratovski skladnici v Ljubljani.

Od lani se opaža porast brezposelnosti v kamni in glavnati industriji ter steklarstvu. Samo Ribnica na Pohorju ima stalno do 300 granitlomcev brez posla. Ena najtežjih situacij je v kovinski industriji, v kateri je velika brezposelnost ogromna že več let tako, da bi kazalo v tej industriji, ako že ne onemogočiti, vsaj skrajšati število vrstencev. Nič boljši ni položaj v elektrotehnični industriji, v kateri samo Ljubljana zaznamuje stalno okoli 150 brezposelnih strojništvo. Zelo slaba je tudi lesna industrija. Posebno je mnogo brezposelnih stavnih in splošnih mizarjev, dočim so dobri pohištveni mizarji razmeroma še ugodno zaposleni. To dejstvo je pripisovati veličini in pokrivalnosti mizarjske stroke, ki stori vse, da bi tako v cenah, kakor tudi v kvaliteti svojih izdelkov ostala konkurenčna. V usnjarski in-

dustriji ni treba izgubljati mnogo besedi. Znano je, da je tovarna Poljak v konkurenco, prav trdna pa tudi usnjarska industrija ni in je veliko vprašanje, če bo mogla še dolgo konkurirati. Bat'i!

Tekstilna industrija razmeroma dobro posluha, čeprav je delavstvo v njej zelo slabo plačano, kar je znamenje, da je to obratovanje nehlajeno in nezdruvo. V tej industriji je vložen pretežno inosemski kapital. V oblačilni stroki je med čevljarji in krojači silna brezposelnost. Samo res prvovrstne moči se lahko v dobri konjunkturi zaposle. Tukaj producirajo preveč čevljarjskih in krojaških pomočnikov, potrebnih stroki, kaže pa se, da ti pomočniki pretežno niso kos modernim zahtevam. Je to obrt, ki jo tovarniška veleobrta večinoma ubija. Enako je v konfekciji.

Od lanskega leta je stalno v krizi naša papirna industrija in še ni izgleda, kako se bo ta kriza rešila, ker stoji ta tukaj v boju papirna in grafična industrija. Grafična industrija trdi, da so cene domačega papirja previsoke, produkti pa preveliki. Zato so proti povišanju carine na uvoz tujega blaga, dočim zahteva papirna industrija zaščitno carino.

V živilski stroki izkazuje samo Ljubljana 30. septembra 60 brezposelnih pekarnih pomočnikov in mlinarjev. V tej stroki je preveč vajencev, malo pokarilje propadajo, prosperirajo le veleobrati parnih pekarn. Stavbni delavci se za zaposlitev v Borzi dela ne javljajo mnogo, ker nimajo pravice do podpore, drugi pa imajo naše stare stavbne tvrdke dobre profesionalne stalno v evidenci in jih pokličejo če jih potrebujejo. Novo je, da je letos Borza dela zaznamovala precejšnjo brezposelnost v grafični industriji, tako profesionalizirane delavstva, kakor tudi pomožnega. Krizo podčrtava najbolj dejstvo, da ima Borza dela to leto v evidenci zelo mnogo brezposelnega delavstva v tako zvani splošni tovarniški industriji, to je delavcev, ki so bili po prevratu trajno zaposleni, letos pa so bili reducirani ali za stalno ali pa vsaj za nekaj mesecev. Poudariti je treba, da so bili podpor letos deležni pretežno ti delavci in drugi profesionalisti. V trgovski stroki ima Borza dela 122 registriranih brezposelnih. To je visoko število, čeprav jih je komaj polovica prijavljenih. Istotako žalosten položaj kaže privatna stroka in svobodni poklici. Borza dela zatrjuje, da je položaj trgovskih pomočnikov in zasebnih uradnikov izmed vseh strok najslabši. Ti ljudje sploh ne morejo več dobiti primerne službe. Treba bi bilo omejiti število trgovskih učencev in reorganizirati naše solstvo. Stenotipistije in pisarniške moči čakajo po 5 let in tudi več na zaposlitev. Polno je tudi brezposelnih težakov, ki pa jih Borza dela odpremlja domov, da ne bi še povečevali brezposelnosti v mestih. Doma imajo vsakdanji kruh.

Do 30. septembra je bilo v Ljubljani brezposelnih 1478 moških in 967 žensk. V mesecu septembru je bilo izdanih 460 rednih podpor v iznosu 37.368 Din, 44 izrednih za 6710 Din in 3 potne podpore za 364.76 Din. Objav za polovično vožnjo za nastop službe je bilo izdanih 112 v vrednosti 508.25 Din.

Na jugu vroče, pri nas sneg

Naše planine so že dobile snežno odejo, v južnih krajih je pa še vroče

Ljubljana, 5. oktobra.

Oklede vremena je letošnje leto kaj čudno. Spomladi in deloma še poleti smo imeli preveč dežja, potem je nekaj časa pritiskala suša s silno vročino, začetek jeseni je bil lep, naenkrat smo pa dobili hladno in deževno vreme, ki je nas že začelo opozarjati na bližajočo se zimo. Vreme v posrednih krajih naše države je pa zelo različno. V južnih krajih so se do večerja še pošteno ogreli na soncu, saj so imeli v ponedeljek v Skopju še 32 stopinj, torej vročino, kakršna je bila pri nas povprečno čez poletje, pri nas je pa zadnje deževje ozračje tako močno ohladilo, da se le redki še upirajo slabemu vremenu in nočejo obleči svršnikov. Hladno je zlasti čez noč in zjutraj; davi smo imeli komaj 8 stopinj. Sicer pa za naše kraje to ni nič posebnega, saj imamo že oktober, ko je navadno hladno in ko že začnemo dihati po zimi.

Nesreča s Pugljevim portretom!

Portret je v peči eksplodiral. - Nedeljska slavnost v Novem mestu se bo kljub temu vršila. - Portret iz kamna izdeluje kipar Kos

Ljubljana, 5. oktobra.

V Ljubljani se vse izve, najprej pa menda tiste novice, ki bi morale ostati med štirimi stenami. Tako so se te dni jele širiti vesti, da je — eksplodiral portret pokojnega pisatelja Milana Puglja in da bo zato slavnost odkritja v Novem mestu preložena.

Ker se v Ljubljani zelo zanimajo za nedeljsko slavnost in se Novomeščani vneto pripravljajo, da proslavijo spomin enega naših najboljstih novelistov, smo se obrnili za pojasnilo na predsednika »Krike« g. Rostana in zvedeli te-le podrobnosti:

Portret Milana Puglja in napis na mramornati plošči sta bila poverjena v izdelavo kiparju Francetu Goršetu. Gorše se je pridno lotil dela in končal portret v terakoti že pred dobrim mesecem. Portret se je našel pri njem do 26. septembra, nakar ga je odnesel v tovarno, sam pa odpotoval v inozemstvo, trdno prepričan, da se ne

more zgoditi nobena nesreča. Zato tudi ni dal portreta fotografirati, dasi bi bilo to umestno, ker ga je dolgo izdeloval.

Po Goršetovem obvestilu bi moral biti portret zgan do 30. septembra. Ker ga ni bilo iz tovarne, sta odšla v tovarno podpredsednik Ogrin in tajnik, da se informirata, zakaj še ni portreta. Na svoje največje začudenje sta svedela, da se je portret razletel v peči.

Do nedeljske slavnosti 9. t. m. je bilo samo še teden dni. Kaj storiti? Goršetu brzojaviti v inozemstvo ni bilo vredno, ker je bila vsaka una dragocena. Da bi se slavnost preložila, pa pod nobenim pogojem nismo hoteli. Zato smo se po kratkem posvetovanju odločili, da poverimo delo drugemu kiparju in sicer Tinetu Kocu, ki je nudil največje garancije, da bo portret v določenem času dovršen, toda ne iz terakote, temveč iz kamna.

G. Kos se je takoj lotil dela in je že v

ponedeljek dovalil pokojnikov portret le glino v našo največjo zadovoljnost. Sedaj se prenaša portret na kamen. Tako bo sedaj napis na mramornati plošči izdelan po načrtih g. Goršeta, portret sam pa bo delo g. Kosa. Priznati moram, da je g. Kos zelo estetsko kompoziral portret k plošči.

Stroški sami so se žal, radi te nenadne nesreče skopaj podvojili. Upamo, da bo naša javnost upoštevala našo požrtvovalnost in sicer tem bolj, ker smo se lotili tega dela, ne da bi poprej razpisali zbirko.

Nedeljska slavnost v Novem mestu tedaj ne bo preložena, temveč se bo vršila. Kakor smo privatno obveščeni, je četrtinska vožnja še dovoljena. Ko dobimo oficijelno obvestilo, bomo takoj objavili v listih, kje se dobe legitimacije.

Kmetijsko šolstvo na Gorenjskem

Ljubljana, 5. oktobra.

Anketa, ki jo je skicala kraljevska banaska uprava, se je sestala 15. septembra v prostorih kmetijske družbe v Ljubljani. Prisotni so bili ban dravske banovine dr. Drago Marušič, načelnik kmet. odd. ban. sk. uprave inž. Zidanšek, šef kmet. odd. ban. sk. svetnik Trampus, banovinski živ. referent inž. Wenko, pravni referent kmet. odd. ban. uprave Dolinar inž. za finančni odd. ban. upr. Božič, za gradbeni odd. ban. uprave inž. B. Cuk, ravnatelj ban. mleč. šole inž. Šabec, ban. pot. učitelj za mlekarstvo Pavlica, za sresko načelstvo v Kranju Sušič, kmet. referent, za sresko nač. v Kamniku Hladnik, kmet. referent, za sresko nač. Radovljica inž. Rataj, kmet. referent, za sresko nač. Logatec Pečovnik, kmet. referent, za sreski kmetijski odbor v Radovljici Ažman in Jan, za sreski kmetijski odbor v Kamniku Rautar, živinodržavnik, za kmetijsko družbo Kafol, za zvezo slov. zadrug in društev kmet. strokovnjakov Sancin za av. živ. selek. zadrug v Kranju Ovsenik, za združenje agronomov sekcija Ljubljana inž. Petkovec ter zastopniki mleč. zadrug v okolici Skofje Loke.

Kmetijska šola planinskega tipa. Zborovalci so soglasno mnenja, da je posebnost kmetijska šola za planinski del dravske banovine neobhodno potrebna ter je takoj pristopiti k njenemu uresničenju. Ta šola naj bo prilagojena gospodarskim obratom planinskih kmetij in naj poučuje poleg poljedelstva in sadjarstva predvsem živinorejo, planšarstvo in mlekarstvo pa tudi gozdarstvo. Za kritje stroškov je takoj ustanoviti sklad, v katerega naj gredo vsako leto redne dotacije banovine in sreskih kmetijskih odborov v Radovljici, Kamniku, Logatcu, Slovenjgradcu, Gornjem gradu in Prevaljah ter državne podpore. Sedež šole se naj določi čimprej in sicer tam, kjer bodo podani najboljši pogoji. Zgraditi pa je povsem nova poslopja (ki bodo popolnoma odgovarjala zahtevam moderne kmetijske šole. Za slučaj, da bi bila sedanja mlekarška šola v Skofji Loki ukinjena, naj nova kmetijska šola omogoča svojim absolventom, da se v dvoletni praksi v šolskem mlekarstvu obratujejo v zvezo za mlekarje.

Mlekarška šola v Skofji Loki. Specialna mlekarška šola v Skofji Loki je potrebna za izoblaste mlekarjskih obrtnikov iz cele države. To šolo naj zato prevzame država, ali pa naj zasigura letno subvencijo najmanj 400.000 Din. Če država šole ne bi mogla ohraniti, naj se ta spremeni v samostojno vzorno mlekarško poklicno in kontrolno postajo z lastnim obrtom s primerno letno subvencijo banovine in naj se takoj zgradi primerno mlekarstvo.

Nova organizacija JRKD

Ljubljana, 5. oktobra.

Snoči ob 20. se je v stekleni dvorani na glavnem kolodvoru vršil dobro obiskani ustanovni občni zbor JRKD za sodni okraj. Zborovanje je otvoril kot predsednik pripravljatelja odbora restavrativ g. Ciril Majcen, ki je pozdravil zborovalce, zlasti narodnega poslanca dr. Rapeta, predsednika sreske organizacije direktorja Juga, poslovođečega podpredsednika dr. Cepudra in tajnika Cimermana. Dr. Rapet je poročal o splošnem političnem položaju v državi in o delu v parlamentu, za njim je govoril dr. Cepuder o organizaciji JRKD v državi, povdarjajoč, da je od 305 srezov organiziranih že 284, od teh v dravski banovini 60, v katerih je vpisanih 60.000 članov. V Ljubljani sami šteje organizacija že 5000 članov. K besedi se je oglašil g. Vargazon, povdarjajoč, da je dolžnost vsakega posameznika, da se vneto udeležuje in pomaga sodelovati pri gradnji močnejše države. Krojaški moister g. Lilič je povdarjal, da so gospodarske razmere res težke, vendar se bo dalo s skupnim pozitivnim delom tudi to premostiti. Zborovalce je pozdravil tudi direktor Jug kot predsednik krajevne organizacije za kolizejski okraj, tajnik g. Cimerman pa kot podpredsednik krajevne organizacije za šišenski okraj. Obširni debati o raznih komunalnih vprašanjih, o plačevanju šolnine, o gradnji novih osnovnih šol, ki jih v Ljubljani primanjkuje, itd. so sledile voljeve odbora. Izvoljen je bil naslednji odbor:

Predsednik Ciril Majcen, restavrativ, podpredsednik Ernest Vargazon, načelnik v pokloju, tajnik Ciril Zupan, blaginjak Pavel Dereani, odborniki pa: dr. Oton Fetič, odvetnik, Avgust Ludvik, postajena-čelnik, France Iglič, krojaški moister, dr. Ivan Lufik, odvetnik, Riko Jug, bančni uradnik, France Smerdu, šef prometne službe, Anton Spende, ravnatelj v pokloju, Adolf Ribnikar, načelnik v pokloju, Franc Pustoslavšek, železniški uradnik, Zupančič Milan, višji železniški svetnik, Jože Velikonja, poštni uradnik, dr. Josip Krevi, notar, France Hrehorič, trgov., Matija Rode, hranil. urad., Rabič Viktor, banč. urad.,

Jakob Bone, služitelj, Slavko Zajc, inženjer, Ivan Prosenec, privatni uradnik, Sanci Ivo, načelnik v pokloju, Alojzij Dovjak in Joško Zihari, višji sodni oficijali. V nadzorstvo so bili izvoljeni dr. Joža Bohinjec, ravnatelj OUZD, Šega Franc, pomočnik postajenačelnika, Franc Trček, ravnatelj Zveze slovenskih zadrug, za delegate za skupščino sreske organizacije v Ljubljani so pa določeni Adolf Ribnikar, dr. Fetič, dr. Lufik, Hrehorič, Zupančič in Spende.

Danes ob 4., 8. in 9. zvečer premiera:

Predprodaja vstopnic dnevno od 11.—12. ure dopoldne

Zadnja pot Borislava Kneževića

Ljubljana, 5. oktobra.

Včeraj se je vršil izpred hiše žalosti iz zavetščia Sv. Jožefa na Vidovdanski cesti pogreb prerano umrlega mladega akademika in sportnika Borislava Kneževića. Na zadnji poti je spremljal pokojnega odbor SK Hribe s predsednikom dr. Dularjem in podpredsednikom dr. Lapajnem in ing. Sukletom na čelu, polnoštevilno je pa bilo zastopano tudi članstvo Hribe, ki je nosilo več krasnih vencov. Pogreba so se udeležili tudi montanisti in več univerzitetnih profesorjev. Pred hišo žalosti in pred kapelico so akademiki zapeli dve žalostinki. Bodi pokojnemu lahka zemlja!

Smrtna nesreča

Ljubljana, 5. oktobra.

V Pražakovi ulici št. 8 se je snoči pripetila nenavadna nesreča, katere žrtev je postala Marija Zadravec, žena vpokojenega železničarja, rojena leta 1882 v Šmartnem pri Litiji. Zadravecovi so bili snoči v Mihalčevem vinotoku na Sv. Petra nasipu, kjer so proslavili god neke natakarike. Precej dobre volje so se vračali okrog 22.30 domov. V omenjeni hiši stanujejo Zadravecovi v kletnem stanovanju. Marija Zadravec je bila tudi hišnica. Ko so šli v temni stopnicah v kletno stanovanje in sicer najprej mož, za njim hčerka, nato pa žena Marija, je sredi stopnic žena nenadoma izgubila ravnotežje in padla tako nesrečno, da je priletela na glavo in si prebila lobanjo. Iz nosa in iz ust ji je takoj udarila kri ter je obležala nezavestna.

Domači so ji naglo priskočili na pomoč in jo prenesli v stanovanje, nato pa telefonično obvestili reševalno postajo. Reševalni avto je ponesrečenico prepeljal v bolnišnico, toda že med prevozom je Zadravecova poškodovanost podlegla. Zato je mestni fizik dr. Rus odredil, da so truplo prepeljali v mrtvašnico.

Davi je odšla v mrtvašnico policijska komisija, obstoječa iz zdravnika dr. Lapajne in dežurnega uradnika g. Gregoriča. Dr. Lapajne je ugotovil, da si je Zadravecova pretresla možgane, skoraj gotovo je pa tudi, da jo je zadušila kri, ki ji je udarila iz nosa in ust.

Samomor divjega lovca

Kranj, 4. oktobra.

Jože Meglič je bil hlapec in pastir pri posestniku Francetu Megliču v Lomu pri Sv. Katarini. Star je bil 32 let. Preteklo soboto popoldne so bili vsi domači na polju. To priliko je Jože izrazil ter se v hlevu ustrelil v vojaško puško, ki pa je bila tako predelana, da je bila uporabna tudi za lov. Ko so prišli domači domov, so ga našli mrtvega, ležečega na senu v hlevu. Blizu njega je ležala puška. Takoj naslednjega dne je gospodar prijavil zažredo orožnikom. Jože se je ustrelil naravnost v srce, torej je moral biti na mestu mrtve.

Pokojni Jože Meglič je bil strasten divji lovec. Orožniki, ki imajo v Lomu in okolici mnogokrat opraviti z divjimi lovci, so ga zasledovali. Pri hišni preiskavi niso našli pri njem nobene puške, ker jih je skrbno skrival v gozdu. Pa tudi lovci revirja, ki je last tovarnarjev Leona in Andreja Gasserja iz Trzica, so mu bili zaradi tega vedno za petami. Tudi gospodar France Meglič je izpovedal, da ni prinesel pokojni nikoli puške domov. Jože je tako živel v vednem strahu in trepetu

pred orožniki in Gasserjevimi lovci. Razen tega je bil tudi duševno bolan. Sam je večkrat pravil sosedom, da ne bo dolgo živel in da se bo sam umoril. V strahu pred zasledovalci in v zmedenosti si je vzel končno res življenje. Ravno pred dvema mesecema, konec julija, se je na isti način ustrelil tudi njegov brat Aleš Meglič, o čemer je »Slovenski Narod« že poročal.

Beležnica

Koledar

Danes: Sreda, 5. oktobra katoličani: Placid in tov., pravoslavni 22. septembra.

Današnje prireditve.

Kino Matia: Prodana nevesta.

Kino Ideal: Omahljivost.

Ljubljanski dvor: Obrt gospe Lenov.

Dežurne lekarne.

Danes: Sušnik, Marijin trg 5. in Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 5. oktobra: Marij. Red A.

Četrtek, 6. oktobra ob 15. uri Vest. Dijaška

predstava po znanih cenah. Izven.

Petek, 7. oktobra: Lopez. Red C.

Sobota, 8. oktobra: Zločin in kazen. Izven.

Znižane cene.

Nedelja, 9. oktobra: Roksi. Izven. Znižane cene.

Opozarjamo na nocojšnjo reprizo Pagnolove igre Marij v premijerski zasedbi za red A.

Dijaška predstava v dramu. V četrtek, dne 6. t. m. ob 15. ura prva dijaška predstava letošnje sezone. Vprizori se drama »Veste, ki je imela v lanskim sezoni enega največjih uspehov. Spisal jo je Maurice Rostand, snov je zajeta iz povojnega življenja. Začetek je točno ob 15. uri, konec ob 17. uri. Na predstavo opozarjamo predvsem naše dijaštvo, pa tudi ostalo občinstvo, ki se hoče poslužiti znatno znižanih cen, ki so določene za obisk dijaških predstav.

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 5. oktobra: Fra Diavolo. Red Sreda.

Četrtek, 6. oktobra: Hlapec Jernej. Red D.

Petek, 7. oktobra: Zaprti.

Sobota, 8. oktobra: Mala Floramye. Gostuje

g. Dubajic. Izven. Znižane cene.

»Fra Diavolo«. Drevi ob 20. bo prva repriza komične opere Fra Diavolo v letošnji sezoni. Pri premijeri je delo izvrstno uspelo, zato obisk toplo priporočamo vsakomur, ki si želi oddiha in razvedrila v Auberjevi operi, ki je polna prelepih melodij in komičnih prizorov. Režira g. Kreft, dirigira kapelnik Neffat. Predstava se vrši za red Sreda.

Mahovskega opera »Hlapec Jernej« je vzbudila pri premijeri velik interes, katerega to delo tudi v resnici zasluži. Centralna partija cele opere je hlapec Jernej, katerega naravnost izvrstno predstavlja in poje g. Robert Primožič. Režija je Delakova. Opero dirigira kapelnik dr. Svara. Predstava se vrši za red D.

Gospod Dubajic, priljubljeni in izvrstni komik zagrebškega gledališča gostuje ponovno v Ljubljani v vlogi Štor Bena v Tjardovičevi opereti Mala Floramye v soboto, dne 8. t. m.

Nočni vlom v Kranju

Kranj, 4. oktobra.

V noči od sobote na nedeljo je bilo vlomljeno pri čevljarstvu mojstru Andreju Černiču v Kolariškem predmestju. Vlomilec je prišel v čevljarstvo delavnico skozi zadnje okno pri skladščici. Odnese je dve koži rujavega boka, eno kožo laka, 6 koz ševro usnja in kožo teletine. Skupna škoda znaša nad 1500 Din. Mojster Černič je zavarovan proti vlovu v delavnico za 50.000 Din.

Kot vlomilec je bil osumljen Čeraničev pomočnik Fran N., ki je star 32 let in je doma iz Ljubljane. Do pol devetih zvečer je delal, potem pa je šel v gostilno večerjat. Okrog polnoči je odšel še v kavarno, kjer je ostal do dveh ponoči. Ponekele pravi, da je odšel na svoje stanovanje in spal do sedmih zjutraj. Oba njegova sstanovalca pa odločno trdita, da ga to noč sploh ni bilo domov. Osumljenec je sicer redno odhajal vsako soboto zvečer v Ljubljano, kjer biva njegovo dekle in kjer je ostal do ponedeljka zjutraj. To pot pa se je odpeljal v Ljubljano šele v nedeljo zjutraj z avtobusom. Sumljivo je tudi, da mu je pisala njegova hčurica, naj prinese s seboj usnje in čevljarstvo orodje, da bo v nedeljo v Ljubljani napravil par čevljev. Osumljenec je sedaj zaprt v sodniškem zaporu.

Škofjeloški most

Kdor pride v Skofjo Loko, občuduje njeno starodavno slikovitost zlasti od prekrasne kapucinskega mostu po ulici pod obokom in njenih ozkih ovinkih mimo nunske cerkve in ob cerkvi sv. Jakoba do Glavnege trga, obenem se pa tudi jezi, ker je hvoja in vožnja po tej ulici zaradi ožine in ovinkov skrajno nevarna.

Pisali smo že, kako so se Škofjeločani odločili, da kolikor mogoče regulirajo oni del ulice med dohodom k župni cerkvi in veličastno Homanovo hišo na trgu, pri cerkvi pa zgrade nov most čez Selško Soro, ki bi po najkrajši poti zvezal nasproti Štomarjev čez Balantov vrt vhod v mesto mimo cerkve sv. Jakoba z Glavnim trgom. O tej regulaciji, ki bi se ne dotaknila slikovite lepote ozke in zvržene Nunske ulice do dohoda k farni cerkvi in bi se povečala slikovitost ob Selščici, smo že obširno pisali, ko smo objavili osnutke ing. Navinaka, ki je z največjim taktom do spomenikov starodavnosti in z dalekovidnim zmisлом za napredok mesta v bodočnosti rešil to delikatno in težko nalogo. Škofjeloški meščani so že prav mnogo žrtvovali za uresničenje splošno koristnih načrtov, javimo pa tudi že lahko, da si je situacijo ogledal tudi že ban in je s tem prenotrebna akcija stopila v aktualen stadij.

Dnevne vesti

— **Izpremembe v državni službi.** Premješeni so: za lastno prošnjo policijski stražnik zvanik Franc Rudež iz Maribora v Ljubljano; vpokojen je policijski stražnik pri predstojstvu mestne policije v Mariboru Franc Stupar.

— **Izpremembe v banovinski službi.** Imenovani so: za banovinskega sekretarja VI. skupine banovinski pristav VIII. skupine pri banski upravi v Ljubljani dr. Milan Bano, za banovinskega uradniškega pripravnika pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani Dragotin Faidiga, za banovinskega strokovnega učitelja na kmetijski šoli na Grmu banovinski uradniški pripravnik Anton Flago, za banovinskega sekretarja VI. skupine pri banski upravi v Ljubljani banovinski višji pristav VII. skupine dr. Vladimir Kukman, za banovinskega sekretarja VI. skupine pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani banovinski višji pristav VII. skupine dr. Robert Maršič, za banovinskega uradniškega pripravnika pri javni bolnici v Celju Anton Nikler - Matko iz Maribora, za uradniškega pripravnika vršila dolžnosti sreskega kmetijskega referenta pri sreskem načelstvu v Črnolju Emeran Stoklčič, za banovinskega uradniškega pripravnika kot zdravstveni pomočnik pri sreskem načelstvu v Litiji bivši desinfektor dnevnika istotam Franc Stiglic, za banovinskega sekretarja VI. skupine pri banski upravi v Ljubljani banovinski pristav VIII. skupine Jakob Tovornik in za banovinskega višjega pristava VI. skupine pri banski upravi v Ljubljani banovinski višji kmetijski pristav VIII. skupine ing. Benedikt Wenko; na podlagi razsodeb državnega sveta je bil preveden vpokojeni okrožni zdravnik na Vrhniki dr. Janko Marolt za banovinskega zdravnika v VI. pol. skupini s plačo 3. periodskega povška ter se mu je na podlagi rednih prejemkov odmerila osebna pokojnina.

— **Izlet na Češkoslovaško.** JČ Liga v Crikvenici priredi izlet na Češkoslovaško. 20. t. m. prispo izletniki v Olomuc, kjer si ogledajo jugoslovnske mavzoleje in znamenitosti mesta. Pozneje potestijo se Prago, Brno, Žilín in Bratislavo.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 79 z dne 4. t. m. objavlja pravilnik za opravljanje višjega državnega strokovnega izpita za uradniške finančne kontrole, odločbo o začasnem vezanju dinarij, objava o privatnem kliringu z Avstrijo, odločbe državnega sveta in razne objave iz »Službenih Novin«.

— **Kakor lastovke jeseni** tako se pripravljajo na svoj polet med narod knjižice naših književnih družb. Med njimi bodo zopet najlepše knjige Vodnikov družbe, že konec tega meseca bodo med nami. Uredite pravočasno naročnino.

— **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Od 15. do 21. septembra je bilo v dravski banovini 71 primerov tifuznih bolezni (umrl 1), 127 grize (umrl 3), 65 škrlatinke, 40 ošpic, 98 davice (umrl 3), 125 dušilneve kašlja, 29 šena, 7 otrupeljenosti, 11 kašlja, 5 otročične vročice, 4 vnetja priušesne slinovke, 3 vrančičnega prisada in 2 krčevite odredenosti.

— **Prepoved zahajanja v krčme.** Okrajno sodišče v Gornjem gradu je prepovedalo delavcu Rudolfu Čireju iz Radmirja in delavcu Francu Žovtju iz Okonine zahajanje v krčme za eno leto.

— **Razid zadruge.** Pašniška zadruga Limbuš-Ruše naznanja, naj vsakdo, ki ima kaj terjati od nje v denarju, prijavi to načelstvu do 10. t. m. Poznejše prijave se ne bodo več upštevale.

— **Ravnatelj OUZD g. dr. Bohinjec Joža** bo dalje časa odsoten, zaradi česar je treba vse uradne dopise naslavljati na naslov: Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20.

— **Izprememba rodbinskega imena.** Banska uprava dravske banovine je dovolila Adolfo Moricu iz St. Petra pod Sv. Gorami, pristojnemu v Ljubljano, izpremembo rodbinskega imena Moric v Darian.

— **Velik shod narodnega delavstva v Kranju.** Podružnica Narodno strokovne zveze v Kranju in Strazišči sklicujeta za v nedeljo, dne 9. oktobra 1932 ob 9. uri dopoldne v dvorani Narodnega doma velik javen delavski shod. Na tem shodu bodo govorili predsednik NSZ g. Rudolf Juvan in narodne poslanca gg. dr. Stane Rape in Ivan London o aktualnih problemih, ki morajo živo zanimati vsakega delavca. Narodna strokovna zveza poziva vse delavstvo Kranja in okolice, naj prihiti v velikem številu na ta shod in na njem manifestira za svoje pravice. Kranjsko delavstvo naj pokaže v nedeljo 9. oktobra svojo zrelost in narodno zavednost.

— **Prodaja starih znamk na spremnicah.** Dravska direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje prvo ustno dražbo za prodajo 2000 kg spremnic z znamkami iz leta 1928. Dražba bo 15. novembra t. l. v pisarni rač.-ekonomskega oddelka. Sv. Jakoba trg št. 2. Na dan dražbe najkasneje do desetih mora vsak dražitelj položiti za vsakih 25 kg Din 20 kot kavojo pri pomožnem uradu podpisane direktorje. Najmanjša količina, ki se lahko draži, je ena vreča od brutto 25 kg. Izhodna cena za kg je določena na 3 Din. Pogoj se lahko vpo-gledajo in kupijo v pisarni pomožnega urada za znesek Din 20.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, hladno in spremenljivo vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države slabo, deževno vreme. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 28, v Skoplju 27, v Beogradu in Sarajevu 23, v Zagrebu 14, v Ljubljani in Mariboru 12 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,9, temperatura je znašala 8 stopinj.

— **Težka nesreča.** Včeraj popoldne se je pripetila na Kaptolu v Zagrebu težka ne-

reča, 300 kg težak sod, poln mošta, se je zavalil na delavca Mijo Ivančič in ga zmečkal tako, da mu je počila lobanja, strlo mu je pa tudi prsni koš. Nesrečnej je bil seveda takoj mrtev.

— **V kleti pri mošti našli smrt.** 60-letni vinogradnik Ignjat Jerič v Erdutu je odšel v klet, kjer je baš vrel mošt. Klet je bila polna ogljikovega kisika in stari je začel takoj klicati na pomoč. Prihital je njegov 33-letni sin Nikola, invalid z leseno nogo. Sredi stopnic se mu je noga zataknila tako, da ni mogel naprej. Končno je padel in zašel se sam klicati na pomoč. Klice na pomoč je slišal železničar Gjurjo Čizmanovič, ki je takoj odhitel v klet, pa je še sam obtihtal tam in vsi trije so se zadušili.

— **Samomor.** V Čakovcu si je končal v ponedeljek jutraj življenje 40-letni posestnik Ivan Dolenc iz Kotoribe. Mož se je obesil. V smrt je šel baje zaradi domačih prepirov.

— **Saditev sadnega drevja!** Posestniki vrtov se opozarjajo na jesensko saditev konec oktobra ali začetek novembra, da si takoj z naročitvijo zagotovijo potrebno število dreves po sadnem izboru zajamčene vrste od visokodebelnih ali priljubljenih jablan, hrušk, češpelj, češenj, višenj, breskev in marelic po znižanih cenah pri: Kmetijski družbi v Ljubljani — Novi trg 3, kjer dobite brezplačna navodila. Zabeležite cenik.

— **Foto-sport zadovolji vsakogar s kamero,** kupljeno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. Ceniki brezplačno.

— **Bolečine in tišanje v želodcu,** zaprtje, gnulob, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor čez dan pije naravno »Frans-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki - specialisti za bolezni v prebavnih pravijo, da je treba »Frans-Josef« vodo toplo pripraviti kot zelo smotno, domače zdravilno sredstvo. »Frans-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— **Jubilej ugledne domače tverdice.** Te dni poteče 25 let, odkar je bila ustanovljena ugledna tverdica F. Lukič, ki jo danes vodi simpatična ga. Anka Lukičeva v Stritarjevi ulici. Vsakemu Ljubljančanu so dobro znane njegove elegantne izlozbe volgalnega lokalca Filipovega dvorca v Stritarjevi ulici, zlasti so pa za okusne modele v izlozbah vedno navdušene Ljubljančanke. Saj je res, da zavzema tverdica F. Lukič že od svojega obstoja dalje vodilno mesto med našimi modnimi trgovinami in uživa sloves zaradi svojega izbranega blaga, tako v pogledu kakovosti in ceni, kakor tudi zaradi prijazne, solidne postrežbe. Ugledni tverdici k jubileju čestitamo in želimo, da bi bilo tudi v bodoče njeno delovanje vsestransko uspešno.

— **Pomočniki zbor združeni trgovci v Ljubljani** je na svoji zadnji seji sklenil pozvati vse trgovske pomočnike v Ljubljani, naj redno plačujejo predpisano članarino, naj znaša letno 12 Din. Pomočniški zbor je ustanovil fond za podpiranje brezposelnih članov in je iz tega fonda izplačal v zadnjih mesecih nad 7000 Din. Člani, ki neredno plačujejo članarino ali je ne dojejo plačati, le zavirajo plemenito delo Pomočniškega zbora in onemogočajo podpiranje svojih brezposelnih tovarišev. Odbor Pomočniškega zbora je sklenil tudi na svoji zadnji seji, da bo oddelež odločil podporo vsem onim članom, ki niso za časa službovanja plačevali predpisane doliade. V lastnem interesu članov je tedaj, da ne odklonijo plačila enakomernostne podpore v službi brezposelnosti.

— **Zivisti trg v znamenju gob in sadja.** Zadnji dež, ki je pošteno napojil izsušeno zemljo, če pogledaš tal tudi gobe. Zdjaj ob zaključku sezone, so se pojavile gobe v veliki množini na trgu in davi je bil trg v znamenju gob. Prodajali so samo jurčke, največ za vlaganje, ki so jih nudili po 4 Din merico, kg pa po 12 Din. Povpraševanje po gobah je sicer še precejšnje, vendar gospodinjje odlašajo z nakupom, ker računajo, da bo cena gobam še padla. Mo-goče imajo prav. Tudi sadja je bilo davi kakor običajno več kot dovolj. Grozdje je povprečno od 4-5 Din kg, jabolka od 1-5 Din, takisto hruške. Češplje so od 2-3 Din kg, kostanj 4 Din, cene zelenjave in drugih pridelkov so ostale neizpremenjene. Kupnja na trgu je bila kljub deževnemu vremenu živahna.

— **Snaženje uradnih prostorov davčne uprave** za mesto v Ljubljani (Vodnikov trg št. 5) se vrši v dneh od 5. do včeraj 8. oktobra 1932. Dne 5. in 6. oktobra 1932 se tišijo prireditveni prostori davčne uprave, dne 7. in 8. pa poslovni prostori blagajne. Zato posluje 5. in 6. oktobra 1932 prireditveni oddelki, blagajniško knjigovodstveni oddelki pa dne 7. in 8. oktobra 1932 le v nujni primerih. Davčni zavezanci, ki hočejo dne 7. in 8. oktobra 1932 poravnati svoje davčne obveznosti, se vabijo, da to storo potom poštini položnice, katere dolo navedene dni pri davčni upravi.

— **Himen.** Poročila sta se gdč. Pija Fava in g. Mirko Miškec oba iz Ljubljane. Obilo sreče! 517-n

— **Predavanje SPD o Prokletiji.** Dr. Branimir Gušić, ki nam je lanske leto predaval v Ljubljani svoj lep film Durmitor, nas posesti zopet v ponedeljek dne 10. t. m. Predaval nam bo o Prokletiji, divjih malo raziskanih planinah na jugu naše države. Svoje predavanje bo pojasnjeval s sklopičnimi slikami. Ker bo dr. Gušić opisal pri nas popolnoma nepoznane gorske predle, ki se odlikujejo prav tako po zapuščenosti kot lepoti, bo njegovo predavanje gotovo vzbudilo pozornost naših planinskih krogov.

— **Ljudski simfonični koncerti.** Poleg rednih večernih simfoničnih koncertov bo priredila uprava Narodnega gledališča v Ljubljani v letošnji koncertni sezoni nekaj ljudskih simfoničnih koncertov pri zelo nizki vstopnini ob nedeljah dopoldne. Prvi

ljudski simfonični koncert se bo vršil v nedeljo 16. t. m. Natančni spored in druge podrobnosti javimo.

— **Krajneva organizacija JRKD »Prulec«** priredi v nedeljo 9. t. m. v gostinskih prostorih, kavarni in kegljišču g. Kavčiča na privozu kegljanje in streljanje na dobitke. Ob ugodnem vremenu se priključi tudi tekmovalno balincaje. Janci, prašički, goske in drugo se razdelijo med zmagovalce. Začetek tekmovalja ob 10. dopoldne, konec ob 23. Med in po tekmovalju prosta zabava. Čisti dobiček je namenjen v dobrodelne namene, zato vabimo vse pristaje in pričakujemo obilne udeležbe. Odbor. 518-n

— **Pugljev večer v drami se vrši v torek 11. t. m.** Otvoritveni govor bo imel ravnatelj drame g. Pavel Golja. Nastopili bodo operni pevci in izbrani člani drame. Cene bodo znižane dramske. Opozarjamo vse častilce prezgodaj umrlega slovenskega pisatelja in režiserja na ta zanimiv večer, katerega obisk toplo priporočamo.

— **Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani** se prične dne 7. novembra ob 8. uri. Prošnje za ta termin naj bodo vložene uradnim putem z vsemi potrebnimi prilagami tako, da bodo najpozneje 4. novembra t. l. v roki izpitnega odbora. Pozneje dole prošnje kakor tudi za mudniki pridejo v poštev za drugi termin, ki bo po vsej priliki v januarju 1933. Izpitni odbor.

— **Belokranjeci.** Družabni sestanek društva »Bela krajina« bo v četrtek dne 6. oktobra ob 20.30 v prostorih hotela »Bellevue«. Pridite zanesljivo vsi!

— **Samaritanski sestanek krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani** se bo vršil v petek, dne 7. t. m. ob pol sedmih zvečer v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Določil se bo spored predavanj za višji samaritanski tečaj. Na sestanek se vabijo absolventinje in absolventi nižjega samaritanskega tečaja.

— **Opozorilo.** Danes se vrši od 18. ure do pol 20. vpisovanje v beli dvorani »Unio-na« v razne plesne tečaje in ritmično gimnastiko za otroke, odrasle in gospe. TKD Atena. 516-n

— **Dobri vojak švejk poseže v svetovno vojno.** Te pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni vprižori v nedeljo, dne 9. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice delavski oder »Svoboda«. Naštudirane so te pustolovščine v novi priredbi Ferda Delaka in Ljubivoja Ravnikarja in polne vselega smeha in burk. Igralo se bo ne samo na odru, nego tudi v dvorani in prihajal bo polk vojakov z vojaško godbo z dvorišča... Vstopnice se dobe v Delavski zbornici. I. vhod, I. nadstopje.

— **Družabni sestanek Cirilmetodarjev** bo v soboto zvečer v restavraciji glavnega kolodvora v Ljubljani. Ker bo zanimivo predavanje o položaju ob severni meji vabljene vsi. Vstop prost. 519-n

Iz Novega mesta

— **Trgati je dovoljeno po vinogradih** z jutrišnjim dnem. Če bo deževje trajalo dalje, itak ni druge pomoči, sicer bi bilo pa dobro pustiti grozdje na trtju.

— **Oseba vest.** Na tukajšnji meščanski šoli je pridljena učiteljica Marija Dernovšek iz Birčne vasi. Učiteljski zbor pa s tem še vedno ni popolnen.

— **Pugljev nedelja** bo za naše mesto praznik, kot smo jih pri nas le malo doživeli. K črkritju spominke plošče pribite najodličnejši predstavniki naše literature in umetnosti in slovenske javnosti. Elita Ljubljane poseti v nedeljo našo metropolo, ki se bo potrudila, da jo dostojno sprejme in zadovolji. Olepševalno društvo je prevzelo vse prireditveno delo in meščani se naprošajo, da mu po vseh močeh pomagajo in s tem podprejo sloves Novega mesta. Vsa okna naj bodo v cvetju, vse hiše v zastavah, vse mesto v židani volji. Na predvečer bo spominška akademija v Sokolskem domu. Naslednje jutro sprejem gostov, godba, povorka. Vsa prireditve bo filmarna in ljubljanski radio jo bo prenašal širom sveta. Organizacija sprevoda je v rokah učitelja Viktorja Pirnata. Novomeščani, postavite se!

— **Lastniki radio - aparatu** obupujejo nad večnimi motnjami v električnem toku. Osebito hudo je baje v Kandiji. Morda bi se dalo temo kako odposlati, da bo za veliko denarja res veliko muzike.

— **Dežnje kar naprej.** Krka je umazana in sili črez bregove. In mrzlo je.

— **Iz Celja**

— **Surovinska sadruga četvarjev** v Celju bo priredila v nedeljo 9. t. m. ob 9. dopoldne gospodarsko zborovanje v gostilni Janček za Kresjico.

— **Nov grob.** V torek 4. t. m. dopoldne je umrl v Celju (Mariborska cesta 7) v visoki starosti 84 let zasebnik in bivši posestnik g. Anton Rode, obo tiskararjev gg. Adolfa in Toneta Rode v Celju. Pogreb bo v četrtek 6. t. m. ob 16. iz hiše žalosti na okoliški pokopališče. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin. Preostalim naše iskreno sožalje!

— **Iz sodne prakse.**

— **Stiričlanski senat.** Prvi votant: Obtoženec ima prav.

— **Drugi votant:** Tožitelj ima tudi prav.

— **Tretji votant:** Toda dovolite, gospod kolega, oba vendar ne moreta imeti prav.

— **Predsednik senata:** Tudi vi imate prav.

Trgovina v Novem mestu

Obt in trgovina sta v dolenski metropoli lepo razvita

Novo mesto, 4. oktobra.

Vsi trgovci političnega okraja novomeškega so se združili v gremij leta 1919. Pripravljamo odboru je predsedoval novomeški knjižar Urban Horvat, prvi načelnik je bil trgovec Karel Barborič, sedaj vodi novomeške trgovce g. Edmund Kastelic.

Na zadnjem rednem obnem zboru se je gremij trgovcev za politični okraj Novo mesto v smislu novega obrtnega zakona preimenoval v »Združenje trgovcev za srez Novo mesto v Novem mestu«. To »Združenje trgovcev« šteje 344 članov in je od l. 1929 nazadovalo za 43 članov. Protokoli-ranih tverdik ima 32, neprotokoliranih 312.

Na posamezne stroke odpade: 124 trgovin z mešanim blagom, 15 s specerijskim in kolnijašnim blagom, 15 z manufakturo, 8 z galanterijo, 64 jih odpade na razne trgovine kot z železino, s knjigami, pisarniškimi potrebščinami, vinom itd. Lesnih trgovin je 31 in imajo v združenju lema trgovci lastno sekcijo. 31 je tudi trgovin z jajci in perutnino, 28 z deželnimi pridelki in sadjem, 13 branjarji in 25 raznih sejmastev.

Novih obrtnih listin je bilo lani izdanih 22, odjavljenih, oziroma črtanih pa 21. V vsem srezu je 39 moških in 46 ženskih pomočnikov, skupaj 85, trgovskih vajencev je 38 in vajenk 44, skupno 82. Pomočniških spriceval je bilo lani izdanih 15, učnih pisem vajencem pa 22.

Združenje trgovcev vzdržuje s podporo banovine, zbornice za TOI in mestne občine gremijalno trgovsko nadaljevalno šolo, katero posejajo trgovski vajenci in vajenke iz Novega mesta in najbližje okolice.

Ta je bila otvorjena 30. oktobra 1926. leta. Obiskovalo jo je 11 trg. vajencev in 16 trg. vajenk, skupno 27 oseb, ki jih je poučevalo 6 učiteljev. V preteklem šolskem letu

je končalo gremijalno šolo 15 gojencev, 4 vajenci in 11 vajenk. Od leta 1930 dalje poučuje trgovske vajence učiteljske meščanske šole, obrtne nad. šola pa je v rokah osnovnošolskega učiteljskega.

V samem Novem mestu je 109 trgovskih obratov. Prostih trgovskih obrti je zaznamovalo Novo mesto pred vojno 35, zdaj 177, odčevši 51 v vsem času uklinjenih obratov, toraj 126 trgovin. Porast za dobrih 71%. Na dokaz usposobljenosti vezanih in koncesijoniranih trgovskih obrti ima Novo mesto zdaj 33, do prevrata jih je bilo le devet in istotoliko jih je tudi prošlo. Število teh trgovin se je dvignilo za 78,5%.

Tovarni je v vsem 8. Nastale so vse razen ene po prevratu. V mestu samem so štiri tovarne: tovarna peči in samotnih izdelkov Josip Klemenčič, industriji perila Josko Povh in Ivan Medic ter tovarna usnjenih vezatik F. Penca.

V Odrigi pri Trebnjem je tovarna parketov in parna žaga Ivan Ban. Ta je edna predvojna. Ustanovil jo je Josip Goljevsek. Dalje so v srezu še tovarna furnirjev v Radohi, parna žaga na Gorjancih (Ivan Siska), parna žaga na Rogu (Mate Sutej) in parna žaga ter tovarna za pile na Mimi (brata Kolenc).

V tekočem letu se je vršila pri obrtnem oblastvu registracija obrtov. V načrtu je tudi obvezno bolniško, starostno in nezdgodno zavarovanje članov trgovskih združenj.

To bi bil površen pregled novomeškega trgovstva v zadnjem času. Lepo je pričelo kazati pod novimi razmerami in ko bo svet prebolel vsesplošno krizo, bo tudi ljubki dolenski metropoli zasijalo solnce trgovskega in obrtnega napredka, ki naj ga polagoma približa zlatim časom sredine 16. stoletja. V. P.

Sodba o naših fotografijah

Žirija je odlikovala na I. jugosl. fotografski razstavi 10 razstavljalcev najboljših del

Ljubljana, 5. oktobra.

Snoči je razsodišče, ki smo njegove članke že objavili, ocenilo dela I. jugosl. fotografske razstave v Ljubljani, ki jo je ljubljanski Fotoklub priredil na vselejmu, in predložil 10 razstavljalcev povprečno najboljših del odboru za odlikovanje. Razsodišče je ocenjevalo dela posameznih razstavljalcev v splošnem, ker se posamezen posnetek tudi začelniku in manj spretnemu fotografu posreči, da so v izbrani deseterici res sami mojstri. Razstava je bila jugoslovenska in so se je udeležili fotografi z vseh strani države, a na njej se je pokazalo, da slovenski fotografi v splošnem daleč prekašajo ostale banovine. Kar se pa naše banovine tiče, smo že prej videli, da je Ljubljana visoko nad drugimi kraji tudi na tem polju, kar je popolnoma naravno, saj se amaterji v Ljubljani lahko uče pri najboljših strokovnjakih in z njihimi tekmujejo. V Ljubljani je deloval tudi Avgust Berthold, ki je iz inozemstva in iz krogov slovenskih umetnikov v škofji Loka, kjer so bili tedaj slikarji Gvidon Brola, Ivan Grohar, Rihard Jakopič in Matej Sternec, prinesel zmisel za umetnost v fotografiji v Ljubljano, kjer se je že zgodaj pred vojno fotografija povzpela prav visoko zlasti s pokojnim Brinškom. Tu je bila ustanovljena tudi prva organizacija, ki je stremela za umetnostno fotografijo, in tu so delovali naši planinci-fotografi, kakor n. pr. Kunaver, Tavčar i. dr., a po vojni je svoje plodonosno in uspešno delo pričel tudi fotoamaterski odsek »Skale« s prof. Jankom Ravnikom na čelu.

Člani žirije so se tudi snoči zavedali, da niso mogli odlikovati nekaj prav odličnih posameznih del n. pr. Frelhove »Poti v planino«, Vertinovega »Zatona solca pri Omišlju« i. dr., neimenovani so pa zaradi omejenega števila morali ostati to pot celo taki, ki so bili med prvimi. Tedaj so seveda imeli na razpolago za izbiro dela več let, za to razstavo pa le dela nekaj mesecev, da je bil sploh nivo razstave povprečno nižji kot spomladi. S tem seveda še ni rečeno, da bi bila n. pr. Ivo Gogala ali Viktor Vodišek, specialist za sportne posnetke, nazadovala, saj sta raz-

stavila odlična dela, Vodišek je pa prav tako kakor Kornič celo še prav razveseljivo napredovalo. Manjkalo je na razstavi mojstra Ivančiča, ker mu boj za vsakdanji kruh ni dovolil počitnice, zato sta pa razstava naša slovita amaterja Fran Krašovec in Janko Skerlep ter s tem dokazala svojo vzvišenost nad malenkostnimi ovirami raznih malih načelnih diferenc in manifestirala za skupno stremiljenje vseh slovenskih amaterjev za skupnimi cilji. Za svobodno tekmo na tej poti se je pa s svojo imponirajočo udeležbo izjavil tudi poklicni fotograf Slavko Vengar iz Radovljice, ki je s tem svoje stanovske tovariše poklical izpod mernika na plan k plemeniti tekmi in napredku. Lahko tudi izdama, da bi bil ta poklicni fotografski mojster, če bi bila žirija razstavlja odlikovano deseterico po razredih gotovo v najvišjem razredu, kar pač dela čast tudi fotografom, ki si s fotografijo služijo kruh, pri tem pa pri svoji obrti streme tudi za umetnostjo. O konkurenciji med amaterji in obrtnimi fotografi pač ni govora, saj se pravi amaterji-umetniki celo za legitimacijo sami gredo fotografirati in poklicnim fotografom. Profesionalni fotografi tudi prav dobro vedo, da imajo več dela in za službo, čim več je amaterjev, ker začelnikom in knipsarjem, ki nimajo visokih ambicij, zvečno posnetke izdelujejo.

Žirija je soglasno predložila naslednjih deset najboljših razstavljalcev, ki jih je razvrstila po abecedi, da ne bi kdo računal na kakšno klasifikacijo med njimi, odboru Fotokluba za odlikovanje:

Člaji Vlado, Maribor; Kojančič Karlo, Kocjančič Peter, Krašovec Fran (ki se seveda ni udeležil ocene lastnih del), Penggal Lojze, vsi iz Ljubljane; Edi Ransoh ml., Odžaci, Skerlep Janko, Štajner Josip, Švigelj Osvet, vsi iz Ljubljane, in Vengar Slavko iz Radovljice.

Odlikovancem čestitamo z željo, da bi se čimprej skupno uveljavili pred državo in pred svetom, ko se jim pridružijo še ostali naši mojstri iz vrst amaterjev in profesionalistov, sami naj pa napredujejo in potegnejo s svojim zgledom za seboj mnogo naslednikov!

Iz Mokronoga

— **Neurje s točo.** Okoli enajste ure v ponedeljek so se začeli zbirati nad zeganim orjakom dolenskim, očakom Kumom čeni oblaki. Med bliskom in gromom se je vili ploha, pomešana s točo, ki pa v bližini Mokronoga to pot ni napravila škode, pač pa okoli Gabrijel proti St. Janžu, največ pa v bližini Česnjic pri Trebnjem. Le tam je užgala strela gospodarsko poslopje, vnela se je še hiša, pogorel je svinjak, last posestnika Janeza Barba. Požar je uničil vse, tudi poljedelsko orodje in krmo. Ene-ga vola je strela omamila in so ga v sili zaklali. Trebelani so sploh znani po svoji poštvovalnosti in so z nadnaravnimi napori preprečili, še večjo katastrofo in požar omejili. Zlastno je, da je bil splošno priljubljeni Janez v zaostanku z zavarovalno premijo ravno za en mesec. Pri »Jadransk« so bila sicer zavarovana poslopja za 10.000 Din, škoda je pa približno ocenjena na 40.000 Din. Vse tegobe prihajajo nad dobro ljudstvo. Cesar je bilo 3 mesece pre-malo, bo v enem tednu preveč. Zaradi mo-če bo začelo grozdje pokati in gniti.

— **Atlet Vučetič v Mokronogu.** V nedeljo je obiskal Mokronog pravak atlet Vučetič; žel je obilen aplavz.

— **V Novo mesto** je bil premeščen g. Juro Zegarac; priljubljenemu orožniku, ro-jaku iz Like, obilo sreče na novem službo-vanju.

— **Z Jesenjo**

— **Po daljši bolezni** je v ponedeljek zjutraj preminila v starosti 22. let gdč. Veronika Hlebagina, hčerka hišnega posestnika in upokojenega tovarniškega delavca. Bodimlademu dobremu dekletu ohranjen blag spomin!

Iz Kranja

— **Lep dar Dijaški kuhinji.** Uradništvo sreskega načelstva je darovalo Dijaški kuhinji 180 Din namesto venca na krsto pokojnega Dušana Pirca.

— **Relief mesta Kranja.** Da bo naše mesto častno zastopano na tujskoprometnih in podobnih razstavah, se je odločil odbor Tujskoprometnega društva, da si bo nabavil relief, kakor ga že imajo druga letovišča. Odbor že zbira prispevke in se je obrnil tozadevno tudi na ravnateljstva naših industrijskih podjetij.

— **Članski sestanek Gledališkega odra.** Jutri ob 20. uri zvečer se bo vršil v gaderobi odra članski sestanek Gledališkega odra, ki naj se ga udeleže tudi nečlani, ki imajo veselje do igranja. Vabljene so zlasti pevke in pevci.

— **Višja dekliška narodna šola.** Naši starši so z veseljem sprejeli vest, da je Kolo jugoslovnskih sester darovalo dekliški šoli za gospodinjstvo pouk kuhinjsko oprav. Ker je lani krajevni šolski odbor prav v ta namen kupil šivalni stroj, starši upajo, da se čimprej izpolni njihova želja in se dovoli v smislu novega šolskega zakona deficit naše dekliške šole v dekliško osnovno in višjo dekliško narodno šolo, kjer bi bil pouk prilagojen življenjskim potrebam prebivalstva šolske občine.

— **Radio komar.**

— **Mihče:** Papa, kaj pa je to radio komar?

— **Povem ti,** toda zapri vrata, da mamica ne bo slišala. Radio komar poslušaj, pa mu ni treba plačati, jaz pa plačam in moram poleg tega še poslušati.

R. Dosemčič

08

Prokletstvo ljubezni

Roman

Ni pa bil vedno samo pogled na nezimerno Carmenino in Robertovo srečo, ki ga je navdajal še z večjim obupom. Mar ni bila njuna zveza zakonita?

Vse, kar je lepega in dobrega — čast, neomadeževanost, poštenost — vse to je obsevalo njuno življenje.

Njuna ljubezen je bila zgrajena na čistih temeljih. Ničesar jima ni bilo mogoče očitati.

On je pa trpel črteč, kako mu v srcu se vedno plamti ljubezen do po-
dile, izgubljene žene; in sram ga je bilo to ljubezni. Trpel je tudi zato, ker je glas vesti, ki ga je sicer tako mučil, takoj utihnil. Čim se je oglašila ljubezen ali nizkotna strast do prešušne žene.

Cez dan je še šlo. Robert in sestra sta mu vedno pripovedovala kaj novega, da je pozabljial na svoje gorje. Cesto je tudi spremljal Carmen, če je šla obiskat Marcela v licej, če je bila sestra prezaposlena. Nič čudnega ni videl v vroči sestrini ljubezni do Robertovega sina. Saj je naravno, če koga ljubimo, da imamo radi tudi njegovega otroka.

Kadar je pa Ramon odhajal od bistroumnega dečka, se mu je krčilo srce. Njegove muke so bile tem hušje, ker je spetoma srečaval zanemarjene in sestrane otroke, ki so prosjčali ali prodajali robo sumljivega izvora.

— Morda je med njimi tudi tisti, ki sem ga iztrgal iz poštenega življenja in palnil v to moralno močvirje, — je pomislil.

In vedno znova je moral misliti na Heleno.

— Ona, da, ona, prešušnica, ga je spočela v zločinu in palnila v nesrečo!

Polagoma se je pa njegov srd pogel, dokler niso ostali samo še neprijetni spomini. Tako je padel njegov plemeniti ponos, tako je pojemala njegova puritanska strogost njegove vesti in več obupan je tjal:

— In če pomislim, da jo imam kljub temu še vedno rad... da jo imam rad!

Hotel je zatreti v sebi to ljubezen in jo nadomestiti z drugo strastjo, ki je o nji slišal, da se polasti človeka tako, da ne more misliti na nič drugega.

Hotel je postati kvartopirec. Metal je zlato s polnimi rokami na zeleno suknjo, igral je strastno, toda vse zaman. Tudi karte ga niso moge razvedriti. Drugi igrači so se razburjali, on je bil pa miren in se ni prav nič zmenil, da je od edine poteze odvisna polovica premoženja, tudi pri kartah je mislil samo na Heleno.

Poskusil je zaljubiti se v drugo žensko. Spremljal je Carmen v družbo, v salone, kjer je bila njegova sestra prava kraljica. Marsikatera se je ozrla po njem, marsikatero srce se je vnelo zanj, mnoge je ganila njegova nesreča in skušale so obrniti njegovo pozornost nase.

A dočim je govoril z najduhovitejšimi, dočim se je zabaval z najlepšimi, je neprestano mislil na njo, ki jo je bil izgubil.

In poskusil je spustiti se globlje. Zahotelo se mu je okusiti ognje, nasrkati se poljubov vlačug, zahrepetel je po pijančevanju in burnih zabavah, da bi v njih našel pozabo, če je že ni mogel drugje.

Pa tudi to ni nič pomagalo. Misel na Heleno ga je preganjala povsod. A njegovo trpljenje je bilo še strašnejše, ko se je vračal v svojo osamljeno sobo po prijetnem večeru v družbi svaka in sestre, ko mu je v ušesih še zvenela godba ali pogovor o novem literarnem delu; zadostoval je pa tudi samo pogled na njuno srečo, da je svojo nesrečo še bolj občutil.

V svoji sobi je pa često bridko zaplakal, da bi utopil v solzah svoje gorje. Mnogo je bilo noči, ko ni mogel zatisniti oči. Po prečuti noči je napačil dan, toda tudi zlato solnce ni moglo ublažiti njegovih bolečin.

K zajutruku je prihajal bledega, zid, strit, vendar pa smehljajoč, samo da je bil pogled na njegov smehljaj žalosten. Carmen je bila vsa v skrbih in vpraševala ga je, kaj mu je.

Ramon je apatično odgovarjal, da ne more spati in da je zelo nervozen. Dejal je pa, da zelo pazi nase.

Carmen in Robert se nista zadovoljila s tem odgovorom in zelo ju je skrbelo, kaj je z Ramonom. Že v Carmenini sta slutila, da nekaj skriva, da ga počasi razjedala rana, ki mu jo je bila zadala usoda, ko je izgubil Heleno. Nekega dne je Carmen omenila Helenino smrt. Ramon je planil pokonci, se nekam čudno zasmejal in zbežal iz salona.

— Ali se ti ne zdi, Robert, — je dejala Carmen svojemu možu, — da se skriva v Helenini smrti neka tajna; drugače si ne morem razlagati, da bi vsaka beseda o nji tako strašno vplivala na mojega brata.

— Kakšna tajna bi mogla to biti? Ramon je vendar oboževal svojo ženo. Njena nepričakovana smrt ga je zelo potrla. Ne more se potolažiti in nikoli se ne bo potolažil.

— Uboga, draga sestra! — je vzdihnila Carmen. — Tudi ona je vroče ljubila svojega moža, tudi ona... In svojega otroka!... Razumem, da jo Ramon še vedno objokuje. Kolikor je v najinih močeh, se bova potrudila, da se otrese tega spomina.

Da bi Ramona razvedrila, sta si izmisljala zanj nešteto zabav, toda bilo je žal vse zaman.

— Kaj ko bi se odpeljali v Penhoet? — je predlagala Carmen nekega dne svojemu možu. — Morda bi pa to razvedrilo mojega brata. Bila bi srečna, če bi zopet videla kraje, kjer sem preživela svoja otroška leta. Zdaj je baš lovska sezona, v okolici Penhoeta so pa krasni gozdovi. Povabiva znanca...

— Z veseljem, — je odgovoril Robert.

Penhoet je pripadal Carmen, ki je bila podedovala po smrti grofice de Montlaur in de Saint-Hyrieux tudi del sosednjega posestva, pripadajočega njenemu prvemu možu.

Tako je bilo nastalo eno najlepših posestev v tem delu Bretagne. Grad je bil v najemu, posestvo je pa upravljal notar rodbine Penhoet. Ker pa najemnik gradu ni bil obnovil najema, je ostal grad neobitven.

Ko so Ramona vprašali, če je zadovoljen s preselitvijo, se je zdelo, da z veseljem sprejema ta predlog.

Slava in konec sovjetskega zajca

Križi in težave s prehrano ljudstva v sovjetski Rusiji

Pred dobrimi šestimi meseci je postal v sovjetski Rusiji domači zajec predmet splošne pozornosti. Ljudje so začeli rediti zajce, muzeji in razna društva so prirejali zajčje razstave, o življenju in navadah te ljubke domače živali so prirejali po vseh krajih predavanja, s plakatom je zrl zajček na ljudi, vsi listi so prinašali slike zajcev najrazličnejših vrst, vse življenje je bilo polno zajcev. Ta skromna živalica, ki se zelo naglo množi in kljubuje vsaki kontroli porodnosti, je dobila naenkrat težko nalogo rešiti mesni problem sovjetske Rusije. Pred zajcem je bila ta odgovorna in ne preveč hvaležna naloga poverjena prašču, ki se pa ni obnesel. Na ovce, ovce in druge domače živali, ki se množe počasi, prav za prav nikoli niso resno mislili, kajti narava je ustvarila te živali tako, da niti pri najboljši volji svojih gospodarjev ne preneso naglega tempa petletke. Zato so se sovjeti z zaupanjem obrnili k zajcu.

Državne zajčje farme in kolektivna gospodarstva so si na vse načine prizadevala organizirati čim prej racionalno rejo zajcev. Delavci posejnih tovarn so organizirali velike zajčarne in tekmovali med seboj, katere tovarna vzredi v najkrajšem času najboljšega zajca. Listi so bili polni poročil o izborni kakovosti zajčjega mesa, o njegovem bogastvu vitaminov, o njegovi vsestranski uporabi itd. Toda na svetu je že tako, da tudi najbolj zaslužena hvala ne traja dolgo. Tem krajše je pa življenje nezasužene hvalje. Zajčja niso hvalili po zaslugi, kajti navzlic vsej reklamni prišel na ražen in v lonce delavskih rodbin. Tako je njegova popularnost hitro

pojemala. Ni znano, ali gre ta neuspeh na račun bogatih kmetov ali pa so nastopili zajci sami proti propagiranju njihovega mesa. Eno je gotovo, da so zajci naenkrat vrgli tradicijo svojega rodu in se nehali množiti. Nihče ni mogel razumeti tega razočaranja in veliki propagandni aparat je moral poiskati nov predmet.

Sovjetski tisk je pokrenil novo akcijo, pojavili so se novi plakati in na zajčka je javnost pozabila. Ko so se ljudje proti koncu avgusta in v začetku septembra znova spomnili zajčka, se ni nihče več zanimal za zajčjo propagando. Ruski želodec pa ne more dolgo ostati brez ideala. Komaj je minila slava zajčjega mesa, so prišle v modo gobe, tudi produkt narave, ki se množi še hitreje, kakor zajček. Zlasti uradi za preskrbo živil se navdušujejo za idejo prehrane ljudstva z gobami. Čemu stati v dolgih vrstah pred trgovinami z živili, ko pa gre lahko človek v gozd in nabere gob? Komaj je bila sprožena ta misel, že so začeli listi obširno pisati o veliki redilnosti in drugih vrlinah gob.

Zadeva z gobami je dobila celo politično ozadje. V kapitalističnih državah so gobe po mnenju boljševiških prvakov delikatesa samo za bogate, v sovjetski Rusiji pa hrana proletariata. V Moskvi prirejajo strokovne organizacije posebne gobarske ekspedicije in desetisoč delavcev gredo šestega dne v tednu, ko imajo prosto, v okolico mesta nabirat gobe. Železniška uprava organizira posebne vlake za nabiralce gob in okrog gob se snuje nov ljudski pokret. Toda vreme letos gobam ni naklonjeno in vse kaže, da tudi ta akcija ne bo dolgo trajala.

Samostan velike tišine

V dolini La Gruelle v švicarskem kantonu Freyburgu stoji ob vznožju alpskih gorskih velikanih samostan, ki se imenuje »Chartreuse de la Valsainte«. To je krasno poslopje, ki v njem prebivajo benediktinci v belih kutah. Ti menihi so položili zaobljubo molka do svoje smrti in zato vlada v samostanu in okrog njega, kjer se razprostirajo krasni vrtovi, grobna tišina. Med menihi je mnogo mož, ki so zavzemali v burnem svetu visoke družabne položaje. Za samostanskimi zdodvi žive zdaj mirno redovniško življenje slavnih učenjaki, pravniki, zdravniki in vojaški dostojanstveniki.

Delovanje menihov je za prebivalce tistega kraja prava sreča. Vsi menihi namreč delajo, zdravniški brezplačno lečijo bolne ljudi, drugi pa delajo na polju in na vrtovih, sadove svojega dela pa dajejo brezplačno siromašnem prebivalstvu. Kako lepo bi bilo, če bi vsi menihi sledili temu zgledu. Koliko manj gorja in revščine bi bilo na svetu, tudi pri nas, kjer imamo mnogo bogatih samostanov, ki pa v njih žal leži mrtev kapital. Življenje menihov v tem švicarskem samostanu je zelo enostavno. Menihi prebiva-

jo v tesnih celicah, kjer ima vsak samo posteljo in leseno pručico. Samo razgled na romantično dolino in na zasnežene vrhove gorskih orjakov jim je nadomestilo za užitke, ki jih imajo drugi ljudje. V zimskih večerih menihi mnogo čitajo ali pa prepevajo pobožne pesmi. To je edino, kar moti grobno tišino samostana.

Prebivalci vatikanske države

Vatikanska država je imela letos v marcu ljudsko štetje, ki je pokazalo, da šteje ta najmlajša država 994 prebivalcev, od teh 711 državljani vatikanske države. K tem je treba prišteti še 283 prebivalcev, ki pa v vatikanski državi niso trajno naseljeni. Papeževa država je sicer še zelo mlada, vendar pa ima že svoj prirastek na prebivalstvu in sicer 5 dečkov in 6 deklec, ki so postali državljani vatikanske države že z rojstvom. Med pravimi vatikanskimi državljani prevladujejo seveda taki, ki so bili poprej italijanski državljani. Teh je 563. Švicarjev je 110, bivših nemških državljani 8, Francozov 8, Španci 3, Holandca 2, po 1 pa Čehoslovaki, Američan, Belgijec, Avstrijec, Poljak in Norvežan.

To so pa seveda samo državljani vatikanske države. Drugače prebiva v

papeževi državi v tem ali onem razmerju do Vatikana mnogo pripadnikov raznih narodov, nekateri na ozemlju same papeževe države, večina pa v italijanskem Rimu. Švicarji so zato tako močno zastopani, ker je že tradicija, da ima papež v svoji straži postavne švicarske fante.

Slatin paša umrl

Včeraj dopoldne je umrl na Dunaju Slatin paša, star 75 let. Letos 27. junija je praznoval 75letnico rojstva, potem je pa kmalu obolal na želodcu in operiral ga je prof. Weickenbach. Pred

dobrim mesecem je prišel v sanatorij kot rekonvalescent. Njegovo zdravstveno stanje se je pa od dne do dne slabšalo in od ponedeljka dopoldne je bil v agoniji.

Rudolf Slatin, kakor je bilo pokojnikovo pravo ime, je bil rojen l. 1857 blizu Dunaja in leta 1875 je kot trgovec odpotoval v Egipt, pozneje pa večkrat v Sudan. Leta 1878 se je vrnil v Avstrijo ter je kot rezervni podporočnik sodeloval pri okupaciji Bosne in Hercegovine. Takoj po vojni se je povrnil v Egipt, kjer je bil imenovan za guvernerja v Darfurju. Leta 1884 je bil v bitki v Sudanu ujet, in 11 let je preživel v ujetništvu. Končno je pobegnil peš skozi puščavo in se vrnil v Assuan, kjer ga je imenoval egiptski kedit za pašo, odnosno generala. Pozneje mu je cesar Franc Jožef podelil plemstvo. Med svetovno vojno je odločil čast egiptškega generala in se vrnil v Avstrijo, kjer je hotel služiti pri vojakih, pa ga je cesar te dolžnosti oprostil. Rdeči križ ga je poslal v Rusijo, kjer je skrbel za avstrijske vojne ujetnike.

Radioprogram

Petek, 7. oktobra.

11.15: Šolska ura: Varstvo živali, g. St. Tomšič (za II. in III. stopnjo); 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Poglavlje iz domače zgodovine (dr. Capuder); 19: Francoščina (prof. Niko Kuret); 19.30: Gospodinjina ura: O domačnosti (Marija Kmetova); 20.15: Prenos iz Varšave (vijolinist Mühlstein); 22.40: Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 8. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče; 17: Salonski kvintet; 18: Gimgnastične vaje (Ciril Soukal); 18.30: Angleščina (ga. Orthaber); 19: Poglavlje iz sociologije (dr. Gosar); 19.30: Zabavni kotiček (M. Kragelj); 20: Koncert godbe »Sloga«; 21: Faust, prenos iz Pariza; 22.45: Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Konec razmišljanja k dejanjem!

Zadnji dnevi za nakup srečk državne razredne loterije so tu!

Tudi Vam je namenjen dobiček od ogromnega iznosa Din 64 milijonov, ki jih bo državna razredna loterija v novem kolu razdelila svojim igralcem. Le srečka Vam je za to potrebna.

Kupiti jo morete v vseh podružnicah »Jutra« v Mariboru, v Celju, v Trbovljah, v Novem mestu in na Jesenicah. V Ljubljani jih dobite v obeh oglašnih oddelkih »Jutra« in v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Preberi, če imaš denar!

PRODATI MORAM

svojo zalogo 100 do 150 parov prvovrstnih čevljev vseh vrst, najboljše izdelave in kakovosti — domače delo — oblika najmodernejša, kakor izdelava v tovarnah

PO GLOBOKO ZNIŽANIH CENAH

odjemalcu, ki mi bo izbrano blago plačal takoj v gotovini.

KER RABIM DENAR

za kritje svojih obveznosti. Za najboljše blago, domač izdelek, lepo obliko in najnižje cene jamčim. Zato ne zamudite prilike, ter sklenite kupčijo, pri kateri boste mnogo zaslužili! — Cena bo najprimernejša. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »DOLENSKA 3658«.

TRGOVCI POZOR!

NEPREMIČNINE

ENODRUŽINSKA HIŠA z vrtom, poceni naprodaj. — Brod št. 29, št. Vid. 3683

PEKARNO vzamem takoj v najem. Franc Horvat, Klečec 9, p. Žužembek. 3701

RAZNO

BEZOPOVRATNA LJUBIČKA popravila čevljev hitro in poceni. — Ljubljana, Selenburgova ul. št. 4, dvorišče. 917

Najcenejši nakup! KONFEKCIJA — MODA. ANTON PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 727

Fotomaterjem izdelava 3 URAH vse. Foto Jožep Pogačnik, Ljubljana, Mestni trg 5/L. 977

HARMONIJA ALI PIANINO dobro ohranjen, kupi Pirnat Janez, Kostanjevica. 3686

STANOVANJA

LEPO PRAZNO SOBO takoj oddam. Rožna dolina, cesta X, št. 25. 3696

DOPISOVANJE

MLAD DR. NAMEŠČENEC v Ljubljani želi osebnega poznanstva z gospodično ali mlado vdovo zaradi poznejše ženitve. Denar postransko. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Thomila«. 3697

PRODAM

LEPE OREHE štajerske, od 50 kg naprej po Din 4.50, orehova jedra od 5 kg naprej po 15 Din razpošilja Josip Verstovšek, Brežice. 3684

SADNA DREVESJA! Zaradi izpraznitve drevesnice je naprodaj več tisoč lepih visokodebelnih in priklasnih jablan in hrastov po znižanih cenah. Pri večjem naročilu poseben popust. Zahtevajte cenik. Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3. 3699

STIRICEVNI RADIO »Telefon«, velik zvočnik, s priklonim gramofonom z 29 ploščami, za 6000 Din prodam zaradi selitve. — Alojz Mrak, penzion »Spika«, Gozd-Martuljek, Kranjska gora. 3702

SLUŽBE

NATAKARIOO prikupljive sunanosti, počteno in zmerno, mlajšo, večšo tudi nemške sprejme takoj restavracija »Kasina« na Jesenicah. 3685

PRODAJALKO spretno, staro 22—30 let, z nekaj razpoložljive gotovine — iščem za vodstvo specializirane trgovine. Takojšnja primojitev ni izključena. Ponudbe na naslov: Iliš Franjo, poštno ležeče, Brežice. 3703

200 ZASTOPNIKOV za vsa mesta Slovenije, za nov sezonski predmet iščem proti fiksumu 1000 Din in vsaki proviziji. Resni reflektanti naj pošljejo ponudbe na naslov: »Reflex« — Zemun, Zmaj Jovana 7. 3704

Vezenine — zavese

najnovejši slog, — nizke cene

Matek & Mikeš

LJUBLJANA (poleg hotela Struclj)

„EXPRESS“

brzo popraviljalnica čevljev in galoš — LJUBLJANA, Sv. Petra c. 6

sprejema vsa popravila čevljev, ter se ista izvršujejo pod strokovnim vodstvom, hitro, dobro in poceni.

Se priporoča M. TREBAR.

Mag. št. 31631-32.

11895

Razglas.

Mestno načelstvo v Ljubljani naznaja, da bo most čez Ljubljanico na Prulah v smeri Janežičeve in Opekarske ceste od 5. oktobra t. l. naprej do nadaljnjega zaradi popravila za promet popolnoma zaprt.

Zupan in mestni načelnik: DR. DINKO PUC l. r.